

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2014 > FarmTest > Forebyggende behandling af digital dermatitis

Forebyggende behandling af digital dermatitis

En ny FarmTest med titlen "Succes med behandling af digital dermatitis" er undervejs. Under testforløbet blev det Promilleafgiftsfonden for landbrug på opfordring fra en af de deltagende landmænd aftalt at lave et forsøg, der havde det formål at forbedre tilstanden af digital dermatitis.

Forsøget forebyggende behandling mod digital dermatitis

Forsøget skulle gå ud på at behandle forebyggende ved at bruge den viden, der er indsamlet ved de besøgte landmænd i FarmTesten. Landmanden var selv interesseret i at være forsøgsvært, og aftalen blev derfor at forsøge med forebyggende enkeltdyrsbehandling af bagklovene, samt registrere effekten ved de løbende klovbeskæringer.

Billede 1. Mange forbindinger er resultatet af digital dermatitis når klovbeskæreren har været på besøg

Forsøg med forebyggende behandling

Selve FarmTesten har ikke kunnet drage nogen entydig konklusion med hensyn til at anvende klovbehandlingsmidler og rutiner, men mere om dette i FarmTesten, når den udkommer.

Derimod var det i FarmTesten ret entydigt, hvad klovbeskærerne anbefalede, og hvad de selv brugte, når de skulle behandle og forbinde en ko med digital dermatitis. Såret blev rengjort, og der blev lagt en forbinding med vat og salicylsyrepulver. Derfor blev aftalen med forsøgsværten, at der skulle forsøges med brug af salicylsyre. Landmanden behandlede i forvejen klove forebyggende med Podocur hver torsdag efter aftenmalkningen. Podocur er et middel der anvendes til at forebygge mod digital dermatitis. Når malkemaskinerne var taget af, blev klovene vasket med vand ved at spule med 8 bar tryk fra bagsiden af kloten. Derefter blev der med en rygspøjte sprayet Podocur op i klovspalten og på balleregionen.

Billede 2 og 3. Klove vaskes, efter malkning, med 8 bar vandtryk og sprayes med Podocur

Forsøget med forebyggende behandling blev i første omgang kun udført på de køer, der fik forbindinger ved seneste klovbeskæring, idet de blev betragtet som helbredte, og derfor var forventningen, at den forebyggende behandling efterfølgende skulle holde sygdommen væk. Forsøget blev beskrevet som følgende:

- Behandlingen sker med en blanding af salicylsyre og opvaskemiddel. 330 gram salicylsyre til 500 ml. sæbe (opvaskemiddel) der oprøres til en pasta
- Behandlingen foregår hver torsdag efter aftenmalkningen – kun bagben behandles
- Påsmøring sker med radiatorpensel
- Påsmøring sker i balleregionen, efter forudgående vask, og så vidt muligt op i klovspalten
- Der bruges ikke Podocur i forsøgsperioden
- Der behandles på de 39 køer der fik forbinding d. 12. december 2013

Billede 4 og 5. Blandingen af salicylsyre og sæbe blev påsmurt efter klovene var spulet med vand.

Sæbe blev anvendt da det var nødvendigt at bruge et middel der kunne røre salicylsyrepulveret op til en pasta. Endvidere fordi sæbe er neutralt, og derfor ikke forventes at reagere negativt sammen med syre, og sæbe virker i sig selv rengørende. Det skal bemærkes, at sæber der bruges blandt andet i forbindelse med klovpleje, ifølge enighed i danske mejerier ikke må indeholde QAC (kvarternære ammoniumforbindelser). Sæben der er brugt i forsøget indeholder ikke QAC. Blandingen blev afklaret efter rådføring med dyrlæge Pia Nielsen fra VFL, Kvæg inden forsøgsopstart. Pia Nielsen gjorde opmærksom på, at i behandlingssammenhæng må salicylsyre ikke påføres kontinuerligt. Syre er ætsende, og er ikke tidligere anvendt forebyggende.

De 39 køer blev mærket med "rød svinestreg", og derefter skulle behandlingen gennemføres indtil næste klovbeskæring. Forsøget blev sat i gang d. 17. januar 2014, hvilket vil sige mere end 30 dage efter klovbeskæreren havde behandlet køerne med salicylsyre og forbindelse. Forhåbningerne til forsøget var store – denne forebyggende behandling er ny - kan den gøre en forskel?

Resultatet ved første klovbeskæring efter forsøgsstart

I forventning om, at samtlige køer, der var blevet behandlet d. 12. december 2013, også ville blive udtaget til opfølgende behandling ved klovbeskæringen d. 20. marts 2014, var det spændende at se hvor mange, der var "helbredte". Men sådan gik det desværre ikke. Udvælgelsen af køer til behandling ved klovbeskæring følger et bestemt mønster, og derfor blev kun en lille andel af køerne udtaget, og det var for få til en egentlig vurdering af effekten af den forebyggende behandling.

Udvælgelseskriterier for klovbeskæring

- Et eller flere af nedenstående grundlag
- Alle køer der ikke er beskåret indenfor 100 dage
 - Alle køer med svære klovlidelser ved sidste beskæring
 - Alle køer der er mellem 60 og 150 dage fra sidste kælvning
 - Alle køer der er mellem 120 og 30 dage fra næste kælvning

Udvælgelse af køer med svære klovlidelser omfattede ikke køer behandlet for digital dermatitis. De køer der blev udtaget d. 20. marts 2014, og som var blevet forebyggende behandlet, var udtaget på et af de andre grundlag.

Det blev derfor besluttet, sammen med forsøgsværten, at alle malkende køer fremover skulle forebyggende behandles. Det gjorde i øvrigt forsøget lettere, idet der ikke skulle tænkes på at mærke køerne længere, og enkelte køer var også gledet ud af behandlingen, pga. at "svinestregen" var forsvundet.

Billede 6. En af køerne der var forebyggende behandlet i 2 måneder, viste tegn på helbredelse ved klovbeskæringen den 20. marts 2014.

Resultatet ved anden og efterfølgende klovbeskæringer efter forsøgsstart

Ved klovbeskæringen den 17. juni 2014 blev samtlige udvalgte køer fulgt grundigt, og ifølge klovbeskæreren var hans umiddelbare opfattelse, at der var tydelige forbedringer at se på de bageste klove. En opfattelse hos klovbeskæreren som bygger på mange års kendskab til besætningen.

Tabel 1. Tabellen viser 1½ års registreringer af køer i forsøget, der er behandlet mod Digital Dermatitis ved klovbeskæring

Registrerede forbindninger og behandling af digital dermatitis siden den 12. september 2013

	Antal køer udtaget til beskæring	Forbindninger bagben	Antal køer i besætningen	Antal køer behandlet på bagben	Procent køer behandlet på bagben
12. september 2013	116	56	166	44	37,9
12. december 2013	119	49	165	39	32,8
20. marts 2014	106	64	159	46	43,4
17. juni 2014	107	45	155	37	34,6
18. september 2014	118	45	160	40	33,9
11. december 2014	128	36	172	32	18,6

Det er meget små forbedringer, der kan ses efter den forebyggende behandling af bagklovene med pastaen bestående af salicylsyre og sæbe. At der ud fra registreringerne kun ses en mindre forbedring, kan enten skyldes, at den forebyggende behandling ikke er bedre end brug af Podocur eller, at digital dermatitis flytter sig til steder på kloven, hvor det ikke er muligt at forebygge i forsøget, for eksempel op i klovspalten. Ved klovbeskæringen den 17. juni 2014 blev 45 køer behandlet for digital dermatitis. De 33 af tilfældene sad i balleregionen mens resten (12 tilfælde) sad foran eller på kloven.

Antal genbehandlinger i september og december 2014

- Ved klovbeskæringen den 18. september 2014 var der 38 gengangere fra den 17. juni – heraf blev 8 behandlet for digital dermatitis, og af dem var 5 genbehandlinger
- Ved klovbeskæringen den 11. december 2014 var der 64 gengangere fra den 18. september – heraf blev 13 behandlet for digital dermatitis og af dem var 9 genbehandlinger

Klovbeskæreren behandling kan udløse en ny behandling ca. 3 måneder efter, hvilket siger noget om hvor aggressiv digital dermatitis kan være.

Køerne hos forsøgsværten går på græs fra ca. den 1. juni til ca. den 1. oktober. Med antal køer behandlet i september måned 2013 og 2014 synes afgræsning ikke at have den store indvirkning på antal behandlinger. Men som klovbeskæreren udtrykker det: "græsning er pr. definition ikke helbredende, men det gør digital dermatitis lettere at styre – og understreger, at det er hans opfattelse". Med det menes, at køerne er i bevægelse og får rensede klovene af græsset, og dermed er mere rene. Ved sidste klovbeskæring den 11. december 2014 blev kun 18,6 % af besætningen behandlet. Et meget lavt antal sammenlignet med tidligere og særdeles interessant i forhold til vurderingen af den forebyggende behandling.

Økonomi ved forebyggende behandling

- Udover løn til en ekstra mand i malkestalden hver torsdag aften, er omkostningen for forsøgsvæerten følgende:
- Forebyggende behandling ved spray med podocur til 160 malkekøer. Brug af ca. 3 liter pr. gang og en literpris på 75 kr. ved køb af 25 liter. I alt ca. 225 kr. pr. gang. Årligt er det et beløb på 11.700 kr. ved behandling af alle 4 klove.
- Forebyggende behandling med pasta til påsmøring bestående af 330 gram salicylsyre pr. gang til en pris på 60 kr. pr. kg. 500 ml. sæbe (opvaskemiddel) á ca. 10 kr. I alt ca. 30 kr. pr. gang. Årligt er det et beløb på 1.560 kr.
- Årlig besparelse, 8.580 kr. ved behandling af alle 4 klove

Konklusion

Mange faktorer spiller ind i forbindelse med udbredelsen af digital dermatitis i forsøgsbesætningen, og en egentlig forskel før og efter forsøget var ikke entydigt.

En længere periode med få behandlinger ved klovbeskæring, vil være nødvendigt for at konkludere noget præcist om resultatet ved brug af salicylsyre og sæbe. Det er også vigtigt med en vis kontinuitet i de forebyggende behandlinger. For eksempel har der i perioden fra den 17. juni til den 18. september 2014 været tre gange, hvor den forebyggende behandling er sprunget over, hvilket blandt andet skyldes travlhed i marken og afvikling af ferie. Derfor ville en eller anden form for automatisk klovrensning og påsmøring være et mål for at få det optimale forsøg, - så der er basis for udvikling af en egnet teknik - men det skal understreges, at dyrlæge Pia Nielsens anbefalinger skal følges, for der er tale om syre, der er ætsende. Det skal bemærkes, at idet forsøgsvæerten før forsøget også brugte at vaske klovene med vand, regnes vand ikke som gørende en forskel. Viser det sig, at der ved efterfølgende klovbeskæringer er en mere sikker forskel på tilfældene af digital dermatitis, er det dog fortsat usikkert, om det er salicylsyren eller om det er sæben, der gør forskellen.

Der er tidligere lavet forsøg med vask af klove efter hver malkning (seniorforsker Peter T. Thomsen, Ny Kvægforskning Nr. 1 9. årgang, februar 2011). Forsøget blev udført i en klovvasker, hvor det ene par ben blev vasket med vand og en smule sæbe, og det andet par ben var ubehandlet. Forsøget viste, at sandsynligheden for, at en ko blev kureret for digital dermatitis var 41 % højere i den side, som blev vasket.

Forsøgsvæerten føler, at der er positive resultater ved den forebyggende behandling, og vil derfor fortsætte. VFL, Kvæg vil følge op efter kommende klovbeskæringer.

Under forsøget blev forsøgsvæerten besøgt af pressen (TV MIDTVEST), og han udtalte, at han kan mærke, at køerne er væsentligt bedre gående, og forventer at smittetrykket er sænket.

Se indslag: <http://www.tvmidtvest.dk/nettv/?id=34832>

FarmTesten "Succes med behandling af digital dermatitis" vil kunne ses på FarmTest.dk og vil endvidere blive omtalt i landbrugsmedierne.

Slutteligt skal der lyde et stort tak til forsøgsvært landmand Kim Møller Kristensen og klovbeskærer Kaj Andersen for den engagerede interesse og store vilje der er udvist i dette forsøg.